

Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник: у 4 томах. — Том 2. Е—Н

Про книгу

Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник (УЛАМЕС) у чотирьох томах охоплює близько 52 000 медичних термінів із 36 основних спеціальностей. У ньому подано інформацію про правильність написання, вимову і сутність термінослів, їх синоніми і самобутні українські назви. Призначений для лікарів, науковців, викладачів і студентів медичних навчальних закладів, фармацевтів, перекладачів медичної літератури і всіх зацікавлених.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКО- ЛАТИНСЬКО- АНГЛІЙСЬКИЙ

МЕДИЧНИЙ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ СЛОВНИК

У ЧОТИРЬОХ
ТОМАХ

2
ТОМ

Е-Н

Укладачі:

Любов ПЕТРУХ,
доктор фармацевтичних
наук, професор

Ірина ГОЛОВКО,
кандидат медичних
наук, доцент

Київ
ВСВ «Медицина»
2013

УДК 491.79-316.4.61(03)
ББК 83.3 Ук-81.2 The Latin, English 5-92я2
У41

Рецензенти:

Зорівчак Роксолана Петрівна — д-р філол. наук, проф., засл. працівник освіти України, зав. каф. перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка;

Кочан Ірина Миколаївна — д-р філол. наук, проф., зав. каф. українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка;

Павловський Михайло Петрович — акад. АМН України, д-р мед. наук, проф., зав. каф. факультетської хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Содомора Андрій Олександрович — канд. філол. наук, проф. каф. класичної філології Львівського національного університету імені Івана Франка;

Чернюх Богдан Васильович — канд. філол. наук, доц., зав. каф. класичної філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник:
У41 У 4 т. — Т. 2. Е–Н / Укладачі: Л.І. Петрух, І.М. Головка. — К. : ВСВ “Медицина”, 2013. — 744 с.

ISBN 978-617-505-253-2

Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник (УЛАМЕС) у чотирьох томах охоплює близько 52 000 медичних термінів із 36 основних спеціальностей. У ньому подано інформацію про правильність написання, вимову і сутність термінослів, їх синоніми і самобутні українські назви.

Призначений для лікарів, науковців, викладачів і студентів медичних навчальних закладів, фармацевтів, перекладачів медичної літератури і всіх зацікавлених.

УДК 491.79-316.4.61(03)

ББК 83.3 Ук-81.2 The Latin, English 5-92я2

**Комп'ютерну техніку для підготовки авторського оригіналу
доброчинно надало ТзОВ “3 І”**

ISBN 978-617-505-101-6
ISBN 978-617-505-253-2 (т. 2)

© Л.І. Петрух, І.М. Головка,
укладання, 2013

© Л.І. Петрух, І.М. Головка,
передмова, 2013

© ВСВ “Медицина”,
оформлення, 2013

Зміст

Умовні скорочення.....	4
Латинські умовні скорочення	9
Кінцеві терміноелементи грецько-латинського походження	11
Алфавіти.....	14
Е.....	15
Є.....	101
Ж.....	103
З.....	110
И.....	181
І.....	182
Ї.....	239
Й.....	240
К.....	242
Л.....	423
М.....	490
Н.....	654

Кінцеві терміноелементи грецько-латинського походження

-aemia*	кров; стос. до крові	G. αἷμα, ατος haima, haimatos кров
-aesthesia*	стос. до відчуття, чутливий	G. αἴσθησις aesthesis чуття, відчуття
-algia*	біль	G. ἄλγος algos біль
-algesia*	відчуття болю	G. ἄλγησις algesis больова чутливість
-blastus*	паросток, зародок	G. βλαστυς blastos паросток, зародок
-cele*	грижа; пухлина	G. κήλη kele грижа
-cardia*	стос. до серця	G. καρδιά kardia серце
-dactylia*	стос. до пальців	G. δάκτυλος daktylos палець
-dermia*	стос. до шкіри	G. δέρμα, ατος derma, atos шкіра
-ectasia*	розширення, розтягнення порожнистого або трубчастого органа	G. ἔκτασις ektasis розширення від G. ἐκ- + G. τείνω teino натягувати, напружувати
-ectomy*	вирізання, видалення	G. ἐκ- + G. τέμνω temno різати
-emesis*	блювота, блювання	G. ἔμετος emetos блювота
-ergia*	1) діяння, діяльність; 2) реактивність організму	G. ἔργον ergon робота, діяльність
-formis*	подібний	L. forma
-genes*	який походить із чогось; який породжує, спричинює що-н.	G. -γενής суфікс із значенням "який виник", від G. γίγνομαι gignomai походити, народжувати, виникати
-genesis*	походження, виникнення, утворення, розвиток хвороби	G. γένεσις genesis зародження, народження, походження
-gnosis*	пізнання, учення	G. γνῶσις gnosis пізнання, наука
-gramma*	запис, реєстрація	G. γράμμα gramma, знак, буква від γράφω grapho малювати, писати
-graphia*	1) запис результатів дослідження у вигляді знімка, кривої тощо; 2) реєстрація сигналів	G. γράφω grapho малювати, писати
-iasis*	означення хвороби незапального характеру	G. -ιασις суфікс іменників, утворених від дієслів на -αω або -ιαω
-iater*	лікар	G. ἰατρός iatros лікар
-iatria*	наука про лікування хвороб; медична наука	G. ἰατρεία iatreia лікування
-ismus*	означення хворобливого стану	G. -ισμος суфікс іменників чоловічого роду
-itis*	означення запального процесу	G. -ιτις суфікс іменників жіночого роду
-lalia*	стос. до мови, мовлення	G. λαλιά lalia розмова, балачка від G. λαλέω laleo говорити, балакати, розмовляти

-lithus*	стос. до конкремента, щільного утвору	G. λίθος lithos камінь
-logia*	наука, учення	G. λόγος logos слово, учення
-logus*	стосовний до науки; спеціаліст (лікар)	G. λόγος†
-malacia*	розм'якшення	G. μαλάκος malakos м'який; G. μαλάκία malakia м'якість
-mania*	хвороблива схильність, пристрасть	G. μανία mania безумство
-megalia*	збільшення	G. μέγας, μεγάλη megas megale великий
-metria*	вимірювання	G. μέτρον metron міра
-meter*	стос. до вимірювання; вимірювальний прилад	G. μετρέω metreo міряти
-nekrosis*	1) змертвіння; 2) стос. до трупа	G. νεκρός nekros мертвий; труп
-odynia*	біль без органічної причини	G. ὀδύνη odyne біль
-oma*	наявність пухлини	G. -ωμα суфікс іменників, утворених від дієслів на -οω
-ophthalmia*	стос. до ока, органа зору	G. ὀφθαλμός ophthalmos око
-opsia*	зір, бачення	G. ὄψ, ὀπός ops, opos око; G. ὄψις opsis зір, зорове сприймання
-osis*	ознака хвороби незапального характеру, часто пов'язаної з перевищенням норми	G. -οσις суфікс іменників, утворених від дієслів на -οω
-paedia*	1) стос. до дитини; 2) виправлення вад, прищеплення правильних навиків	G. παῖς, παιδός pais, paídos дитина; G. παιδεία paideia від παιδεύω paideuo виховувати, наставляти, освічувати
-pathia*	означення хворобливого стану	G. παθός pathos чутливість, чуйність, почуття, пережиття, страждання
-renia*	бідність, зменшення	G. πενία renia бідність
-rexia*	закріплення, фіксування	G. πήξις rexis затримання, закріплення
-phagia*	1) ковтання; 2) поїдання	G. φαγεῖν phagein поїдати, їсти, ковтати
-philia*	схильність, захоплення	G. φιλία philia любов, схильність
-phobia*	страх, боязнь	G. φόβος phobos страх
-plasia*	стос. до формування, утворення	G. πλάσσω plasso ліпити, утворювати
-plasma*	стос. до плазми	G. πλάσμα, ατος plasma, atos виліплене, створене, утвір
-plastica*	моделювання, оперативне відновлення форми або функції органа, пересаджування тканин	G. πλαστική plastike утворення
-plegia*	удар, параліч	G. πληγή plege удар
-poiesis*	утворення	G. ποίησις poiesis творчість від ποιέω poieo робити

-praxis*	виконання	G. πράξις praxis справа, діяння
-ptosis*	опущення органа	G. πτώσις ptosis падіння
-rrhagia*	кровотеча	G. ῥήγνυμι rhegnumi ламати, розривати
-rrhaphia*	зшивання, накладання хірургічного шва	G. ῥάφή rhapshe шво
-rrhexis*	розрив кровоносної судини або органа, крихкість	G. ῥήξις rrhexis розрив
-rrhoea*	теча, сильне виділення	G. ῥοή rhoe теча; G. ῥέω geo текти
-schisis*	розщеплення	G. σχίζω schizo розділяти
-scopia*	обстеження, огляд за допомогою інструмента, апарата	G. σκοπέω scoreo дивитися, оглядати
-sclerosis*	хворобливе ущільнення і затвердіння тканин або органів	G. σκληρός skleros твердий
-spasmus*	судома, спазм	G. σπασμός spasmus судома
-stasis*	застій (стосовно рідин організму: крові, молока, жовчі, сечі, калу тощо)	G. στάσις stasis стояння від ἵστημι histemi стояти, зупиняти, затримувати
-stenosis*	стос. до звуження	G. στενός stenos вузький, тісний
-sthenia*	стос. до сили, стану активності	G. σθένος sthenos сила
-stomia*	створення штучного отвору, норичі	G. στόμα stoma 1) рот; 2) штучний отвір між двома порожнинами або двома каналами або між каналом і поверхнею тіла
-therapia*	лікування; способи лікування	G. θεραπεία therapēia від θεραπεύω therapeuo лікувати
-thermia*	стос. до тепла, підвищеної температури	G. θερμή therme тепло, жар
-tomia*	розріз, розтин, операція	G. τομή tome розтин від τέμνω temno різати
-tonia*	тиск, напруження	G. τόνος tonos тиск, напруження
-trophia*	живлення тканин, органів	G. τροφή trophe живлення
-tropia*	зміна, перетворення, поворот, напрям	G. τρόπος tropos повертання, напрям
-uria*	стос. до сечі або її утворення	G. οὔρον uron сеча

Алфавіти**Український алфавіт**

Аа	[а]	Бб	[бе]	Вв	[ве]	Гг	[ге]
Ґґ	[ґе]	Дд	[де]	Ее	[е]	Єє	[є]
Жж	[же]	Зз	[зе]	Ии	[и]	Іі	[і]
Її	[ї]	Йй	[йот]	Кк	[ка]	Лл	[ел]
Мм	[ем]	Нн	[ен]	Оо	[о]	Пп	[пе]
Рр	[ер]	Сс	[ес]	Тт	[те]	Уу	[у]
Фф	[еф]	Хх	[ха]	Цц	[це]	Чч	[че]
Шш	[ша]	Щщ	[ша]	Ьь	[знак м'якшення]	Юю	[ю]
Яя	[я]						

Латинський алфавіт

Aa	[a]	Bb	[бе]	Cc	[це]	Dd	[де]
Ee	[е]	Ff	[еф]	Gg	[ге]	Hh	[га]
Ii	[і]	Jj	[йота]	Kk	[ка]	Ll	[ель]
Mm	[ем]	Nn	[ен]	Oo	[о]	Pp	[пе]
Qq	[ку]	Rr	[ер]	Ss	[ес]	Tt	[те]
Uu	[у]	Vv	[ве]	Xx	[ікс]	Yy	[ипсилон]
Zz	[зета]						

Англійський алфавіт

Aa	[ei]	Bb	[bi:]	Cc	[si:]	Dd	[di:]
Ee	[i:]	Ff	[ef]	Gg	[dʒi:]	Hh	[eitf]
Ii	[ai]	Jj	[dʒei]	Kk	[kei]	Ll	[el]
Mm	[em]	Nn	[en]	Oo	[ou]	Pp	[pi:]
Qq	[kju:]	Rr	[a:]	Ss	[es]	Tt	[ti:]
Uu	[ju:]	Vv	[vi:]	Ww	[ˈdublju:]	Xx	[eks]
Yy	[wai]	Zz	[zed]				

Грецький алфавіт

Αα	альфа	Ββ	бета	Γγ	гамма	Δδ	дельта
Εε	е псилон	Ζζ	дзета	Ηη	ета	Θθ	тета
Ιι	йота	Κκ	каппа	Λλ	лямбда	Μμ	мі
Νν	ні	Ξξ	ксі	Οο	о мікрон	Ππ	пі
Ρρ	ро	Σσς	сигма	Ττ	тау	Υυ	и псилон
Φφ	фі	Χχ	хі	Ψψ	псі	Ωω	о мега

Е

Е-, Е(КЗ)-, Е(КС)- – е(х)- [преф.; прийм. з abl.]; **Е. ex-** – частина слова, що означає “із, від, ззовні, за межами чогось”.

Е́БОТТА СПО́СІБ – *див.* СПО́СІБ Е́ББОТТА

Е́БНЕРА ВОЛОКНО́ – *див.* ВОЛОКНО́ Е́БНЕРА

Е́БНЕРА ЗА́ЛОЗИ – *див.* ЗА́ЛОЗИ Е́БНЕРА

ЕБОНА́ЦІЯ, і, жс. – ebonátio, ónis, f. [e- від-, з(i)- + *E. bone* кістка]; *E. ebonation* – хірург. операція: видалення відламків кістки з рани.

ЕБУЛІОСКО́П, а, ч. – ebullioscópium, i, n. [e-bullire закипати, булькотіти + *G. σκοπέω* scoreo спостерігати]; *E. ebullioscope* – апарат для визначення точки кипіння сумішей рідин і розчинів.

ЕБУЛІОСКОПІ́ЧНИЙ, а, е – ebullioscópicus, a, um [e-bullire↑ + *G. σκοπέω*↑]; *E. ebullioscopic* – стос. до ебуліоскопії.

ЕБУЛІОСКО́ПІЯ, і, жс. – ebullioscópia, ae, f. [e-bullire↑ + -scopia*]; *E. ebullioscopy* – фіз.-хем. метод визначення підвищення точки кипіння р-ну порівняно з т-рою кипіння чистого розчинника; використ. для визначення мол. маси розчиненої речовини, активності розчинника й розчиненої речовини або ступеня дисоціації слабого електроліту.

ЕБУРНЕА́ЦІЯ, і, жс. – eburneátio, ónis, f. [ebur, oris слонова кістка]; *E. eburnation* – остео-склероз із різким стовщенням й ущільненням кортикального шару, який подібний до слонової кістки.

ЕБУРНІ́Т, у, ч. – eburnítis, idis, f. [eburnus зі слонової кістки + -itis*]; *E. eburnitis* – підвищена твердість і щільність оголеного внаслідок карієсу дентину, який поступово набуває жовтого й навіть чорного кольору.

ЕБШТА́ЙНА АНОМА́ЛІЯ – *див.* АНОМА́ЛІЯ ЕБШТА́ЙНА

ЕВ-, ЕЙ- – eu- [*G. εὖ* eu добре, гарно]; *E. eu-* – частина слова, що означає “добрий, справжній, слушний”.

ЕВАГІНА́ЦІЯ, і, жс. – evaginátio, ónis, f. [e-vagáti (évagor) переступати межі чого-н.]; *E. evagination* – випинання шару або частини чого-н. (напр., кишки назовні через відхідник або норицю).

ЕВАКУА́НТ, у, ч. – evácuans, ántis, m. [ppa. від e-vacuáre випорожнювати]; *E. evacuant* – у фармації: засіб, який сприяє випорожненню органа (шлунка, кишок, сечового міхура тощо).

ЕВАКУА́ТОР, а, ч. – evacuatór, óris, m. [e-vacuáre, pp. evacuátus↑]; *E. evacuator* – у медицині: інструмент для видалення вмісту порожнини чи органа.

ЕВАКУА́ЦІЯ, і, жс. – evacuátio, ónis, f. [e-vacuáre, pp. evacuátus↑]; *E. evacuation* – у фізіології: 1) виведення вмісту порожнистих органів; спорожнення; 2) у військовій медицині: транспортування поранених і хворих з поля бою, вогнища ураження або стихійного лиха в медпункти.

Е́ВАНСА СИНДРО́М 1 – *див.* СИНДРО́М 1 Е́ВАНСА

Е́ВАНСА СИНДРО́М 2 – *див.* СИНДРО́М 2 Е́ВАНСА

ЕВБІО́З, у, ч. – eubiósis, is, f. [*G. εὕ*↑ + *G. βίος* bios життя]; *E. eubiosis* – у мікробіології: стан рівноваги мікробів травного каналу; зменш. к-сті корисних мікроорганізмів супроводж. збільш. к-сті шкідливих або умовно-патогенних.

ЕВБІО́ТИК, а, ч. – eubióticum, i, n. [*G. εὕ*↑ + *G. βιοτή* biote життя]; *E. eubiotic* – чинник, який спонукає до здорового способу життя.

ЕВБІО́ТИКА, и, жс. – eubiótica, ae, f. [*G. εὕ*↑ + *G. βιοτή*↑]; *E. eubiotics* – наука про здоровий спосіб життя.

ЕВГІДРАТА́ЦІЯ, і, жс. – euhydrátio, ónis, f. [*G. εὕ*↑ + *G. ὕδωρ* hydor вода]; *E. euhydration* – норм. уміст води в організмі.

ЕВГА́МІЯ, і, жс. – eugámia, ae, f. [*G. εὕ*↑ + *G. γάμος* gamos шлюб]; *E. eugamia* – сполучення

гамет, кожна з яких містить гаплоїдний набір хромосом.

ЕВГЕНІКА, *и, жс.* – eugénica, ae, f. [G. εὐ† + G. γένος genos рід, походження]; E. eugenics – напрям у генетиці 30-х років, який ставив завдання поліпшити спадк. якості людини за допомогою біол. методів селекції спадк. чинників; поліпшення популяції шляхом відбору найкращих зразків для розмноження.

ЕВГЛЕНІДИ, *ив, мн.* – Euglenida, órum, n./pl.; E. Euglenida – ряд нижчих форм одноклітинних організмів, здатних до фотосинтезу.

ЕВГЛЕНОЇДНИЙ, *а, е* – euglenoídeus, a, um [Euglenidae† + G. εἶδος eidos вигляд]; E. euglenoid – стос. до ряду евгленідів.

ЕВГЛІКЕМІЯ, *ї, жс.* – euglycaemia, ae, f. [G. εὐ† + G. γλυκύς glykys солодкий + -aemia*]; E. euglycemia – норм. уміст глюкози в крові.

ЕВГЛОБУЛІН, *у, ч.* – euglobulínium, i, n. [G. εὐ† + glóbulus кулька]; E. euglobulin – справжній глобулін, який не розчиняється у воді, але розчиняється у р-нах солей.

ЕВГНОЗІЯ, *ї, жс.* – eugnósia, ae, f. [G. εὐ† + G. γνῶσις gnosis пізнання, наука]; E. eugnosia – норм. сприйняття подразнень органами чуття.

ЕВЕНТРАЦІЯ, *ї, жс.* – *див.* ЕВІСЦЕРАЦІЯ

ЕВЕРСІЯ, *ї, жс.* – *див.* ВІВЕРТАННЯ

ЕВІСЦЕРАЦІЯ, *ї, жс.* – *син.* ЕВЕНТРАЦІЯ – eviscerátio, ónis, f. [e-visceráre, pp. eviscerátus виймати нутрощі]; eventrátio, ónis, f.; E. evisceration, eventration – 1) хірург. операція: виведення внутр. органів назовні з черевної порожнини через спец. створений отвір; 2) видалення нутрощів під час розтину або бальзамування трупа.

Е. ОКА – eviscerátio oculi; E. evisceration of eye – хірург. операція: видалення вмісту очного яблука без ушкодження склери.

ЕВКАЛІПТ, *а, ч.* – Eucalýptus, i, m.; E. Eucalyptus – вічнозелене швидкоросле дерево родини миртових; листя містить етерну олію, флавоноїди, елагову к-ту, віск, дубильні речовини, смоли; діє як протимікробний, протизапальний і зв'язний засіб.

ЕВКАПНІЯ, *ї, жс.* – *див.* НОРМОКАПНІЯ

ЕВКАРІОН, *а, ч.* – eucáryon, i, n. [G. εὐ† + G. κάρυον karyon ядро]; E. eucaryon – норм.

ядро, обмежене ядерною мембраною й характерне для клітин вищих організмів.

ЕВКАРІОТИ, *ив, мн.* – eucaryóta, órum, n./pl. [G. εὐ† + G. κάρυον†]; E. eukaryotes – організми, клітини яких мають добре виражені ядра, відмежовані від цитоплазми ядерною оболонкою.

ЕВКІНЕЗІЯ, *ї, жс.* – eukinésis, is, f. [G. εὐ† + G. κίνησις kinesis рух]; E. eukinesis – норм. рухова функція або діяльність органа.

ЕВКІНЕТИЧНИЙ, *а, е* – eukinéticus, a, um [G. εὐ† + G. κίνησις†]; E. eukinetic – стос. до евкінезії.

ЕВКОМІЯ В'ЯЗОЛІСТА – *син.* ДЕРЕВО ГУТАПЕРЧЕВЕ – Eucómimia ulmóides; E. Eucommia ulmoides – південне листопадне дерево родини евкомієвих; кора містить глікозид авкубін, гутаперчу, хлорагенову к-ту, танін, смоли; використ. як протизапальний, гіпотензивний, сечогінний, міотонічний засіб; цінна гутаперчоносна рослина.

ЕВМЕНОРЕЯ, *ї, жс.* – eumenorrhoeá, ae, f. [G. εὐ† + G. μήν мен місяць + -rrhoea*]; E. eumenorrhea – норм. місячка.

ЕВМОРФІЗМ, *у, ч.* – eumorphísmus, i, m. [G. εὐ† + G. μορφή morphé вигляд + -ismus*]; E. eumorphism – збереження клітиною норм. форми.

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ, *а, е* – evolutionális, e [e-vólvere, pp. evolútus розвивати]; E. evolutionary – 1) безперервний, поступовий; 2) який поступово, стадійно розвивається.

ЕВОЛЮЦІЯ, *ї, жс.* – evolútio, ónis, f. [e-vólvere, pp. evolútus†]; E. evolution – 1) процес зміни, розвитку, перетворення когось, чогось; 2) у біології: необоротний процес поступових змін органіч. світу в бік збільш. складності та диференціації будови й функції; пристосування живих систем до мінливих умов існування.

ЕВЌСМІЯ, *ї, жс.* – euósmia, ae, f. [G. εὐ† + G. ὀσμῆ osme запах]; E. euosmia – норм. сприйняття нюхом різних запахів.

ЕВПАНКРЕАТИЗМ, *у, ч.* – eupancreatísmus, i, m. [G. εὐ† + G. πάγκρεας, atos pancreas, atos підшлункова залоза + ismus]; E. eupancreatism – норм. функціонування підшлун. залози.

ЕВПАРЕВНІЯ, *ї, ж.* – eupareúnia, ae, f. [G. εὐ̄† + G. πάρευνος pareunos який лежить поруч, коханець]; E. eupareunia – рівночасне виникнення оргазму в чоловіка й жінки.

ЕВПАРИФІОЗИ, *ів, мн.* – euparyphióses, ium, f./pl. [Euparyphium черв'як + -osis*]; E. euparyphioses – гельмінтози з групи трематодозів, спричинені представниками роду Euparyphium, які паразитують у кишках.

ЕВПЕПСІЯ, *ї, ж.* – eupépsia, ae, f. [G. εὐ̄† + G. πέψις pepsis травлення]; E. eupersia – норм. уміст пепсину в шлун. соці, що забезпечує добре травлення.

ЕВПРЕКСІЯ, *ї, ж.* – eurygéxia, ae, f. [G. εὐ̄† + G. πυρέσσω pyresso бути в гарячці]; E. eurygehia – адекватне підвищення т-ри тіла під час інфекц. процесу, що сприяє норм. перебігу хвороби.

ЕВПНОЄ, *невідм., с.* – eúrnoe, es, f. [G. εὐ̄† + G. πνοή рное дихання]; E. eurnea – легке спокійне рівномірне (норм.) дихання.

ЕВПРОТЕЇНЕМІЯ, *ї, ж.* – euproteínaemia, ae, f. [G. εὐ̄† + protéinum білок + -aemia*]; E. euproteinemia – норм. співвідношення гол. білк. фракцій плазми крові.

ЇВРИ – eury- [G. εὐρύς euryс широкий]; E. eury- – частина слова, що означає “широкий, різноманітний, багатогранний”.

ЕВРИБІОНТИ, *ів, мн.* – eurybíonta, órum, n./pl. [G. εὐρύς† + G. βίων, онτος bion, ontos живий організм]; E. eurybiontes – у біології: організми, що можуть жити в різних умовах довкілля.

ЕВРИГНАТІЯ, *ї, ж.* – eurygnáthia, ae, f. [G. εὐρύς† + G. γνάθος gnathos щелепа]; E. eurygnathia – наявність широкої щелепи.

ЇВРИКА, *и, ж.* – éyryca, ae, f. [G. εὐρηκα eureka “я знайшов!” вигук, приписуваний давньогрецькому вченому Архімеду (бл. 287–12 до н.е.), коли він відкрив основний закон гідростатики – закон Архімеда]; E. euryca – вигук, що виражає радість, задоволення з приводу якого-н. відкриття, виникнення вдалої думки тощо.

ЕВРІСТИКА, *и, ж.* – eurística, ae, f. [G. εὐρίσκω eurisko знаходити]; E. euristics – 1) наука, що вивчає продуктивне творче мислення людини; 2) сукупність методів досліджен-

ня, спрямованих на відкриття, пізнання нового, досі невідомого; 3) методика навчання активності, творчості, винахідливості.

ЕВРИСТИЧНИЙ, *а, е* – eurísticus, a, um [G. εὐρίσκω†]; E. euristic – який сприяє дослідженню; який веде до відкриття.

ЕВРИТЕРМНИЙ, *а, е* – eurythérmicus, a, um [G. εὐρύς† + G. θερμα therma тепло]; E. eurythermic – у біології: здатний переносити значні коливання т-ри довкілля; спроможний рости в умовах широкого діапазону т-р.

ЕВРИТМІЯ, *ї, ж.* – eurhýthmia, ae, f. [G. εὐ̄† + G. ῥυθμός rhythmos ритм]; E. eurhythmia – рівномірність ритму; норм. ритм пульсу або серцевих скорочень.

ЕВРИТОПНИЙ, *а, е* – eurytópicus, a, um [G. εὐρύς† + G. τόπος topos місце]; E. eurytopic – здатний жити в різних місцях, у різних умовах довкілля.

ЕВРИТРЕМАТОЗ, *у, ч.* – eurytrematósisis, is, f. [G. εὐρύς† + Eurytréma черв'як + -osis*]; E. eurytrematosis – гельмінтоз із групи трематодозів, який спричинений Eurytrema pancreaticum; призводить до розвитку панкреатиту; інфікування в разі споживання зараженої печінки корови чи вівці.

ЕВРИФАГІ, *а, ч.* – euryphágum, i, n. [G. εὐρύς† + G. φαγεῖν phagein поїдати, пожирати]; E. euryphage – тварина, що живиться різноманітною (рослинного й тваринного походження) їжею.

ЕВРИФАГІЯ, *ї, ж.* – *див.* ВСЕЇДНІСТЬ

ЕВСИСТОЛА, *и, ж.* – eusýstole, es, f. [G. εὐ̄† + G. συστέλλω systello скорочувати]; E. eusystole – норм. систола серця.

ЕВТАНАЗІЯ, *ї, ж.* – euthanásia, ae, f. [G. εὐ̄† + G. θάνατος thanatos смерть]; E. euthanasia – 1) вбивство з милосердя; навмисне прискорення смерті невиліковного хворого з метою припинити його страждання; 2) легка смерть; уміння полегшити смерть.

ЕВТЕРАПЕВТИЧНИЙ, *а, е* – eutherapéuticus, a, um [G. εὐ̄† + G. θεραπευτικός therapeutikos лікувальний, услужливий]; E. eutherapeutic – який має добрі лік. власт.

ЕВТЕРМІЧНИЙ, *а, е* – euthérmicus, a, um [G. εὐ̄† + G. θερμα†]; E. euthermic, euthermal – який має т-ру, оптимальну для чого-н.

ЕВТИМІЗМ, *у, ч.* – euthymísmus, *i, m.* [G. εὐΰ + G. θυμός thymos настрій, дух + -ismus*]; E. euthymism – норм. функція за груднинної залози.

ЕВТІМІЯ, *ї, ж.* – *див.* НАСТРІЙ ДОБРИЙ
ЕВТИРОЇДИЗМ, *у, ч.* – euthyroidísmus, *i, m.* [G. εὐΰ + G. θυρεός thyreos щит + G. εἶδος eidos вигляд + -ismus*]; E. euthyroidism – норм. функція щитоподібної залози.

ЕВТИРОЇДНИЙ, *а, е* – euthyroídeus, *а, um* [G. εὐΰ + G. θυρεός + G. εἶδος]; E. euthyroid – стос. до евтироїдизму.

ЕВТОКІЯ, *ї, ж.* – eutócía, *ае, f.* [G. εὐΰ + G. τόκος tokos пологи]; E. eutocia – норм. пологи; норм. народження дитини.

ЕВТОПІЧНИЙ, *а, е* – eutópicus, *а, um* [G. εὐΰ + G. τόπος topos місце]; E. eutopic – норм. розміщений.

ЕВТРОФІ, *ів, мн.* – eutróphi, *órum, m./pl.* [G. εὐΰ + G. τροφή trophe живлення]; E. eutrophs – рослини, що ростуть тільки на ґрунтах, багатих на поживні речовини.

ЕВТРОФІЯ, *ї, ж.* – eutróphia, *ае, f.* [G. εὐΰ + -trophia*]; E. eutrophia, eutrophy – стан норм. живлення й росту; добре харчування.

ЕВФОРІЙНИЙ, *а, е* – euphóricus, *а, um* [G. εὐΰ + G. φορέω phoreo носити]; E. euphoric – стос. до евфорії.

ЕВФОРІЯ, *ї, ж.* – euphória, *ае, f.* [G. εὐΰ + G. φορέω]; E. euphoria – емоції, зазвичай неадекватні, щодо навколишньої дійсності, фіз. стану хворого; безпричинна радість; безтурботність; надмірна веселість; може спричинятися псих. хворобою, уживанням деяких ліків і наркотиків, легким алкогольним сп'янінням.

Е. ГІПОХОНДРІЧНА – euphória hypochóndrica; E. hypochondriac euphoria – поєднання Е. з гіпохондрією.

ЕВХОФОБІЯ, *ї, ж.* – euchophóbia, *ае, f.* [G. εὐΰχος euchos побажання + -phobia*]; E. euchophobia – нав'язливий страх вимовляти або слухати побажання.

ЕВХРОМАТІН, *у, ч.* – euchromatínium, *i, n.* [G. εὐΰ + G. χρώμα, ατος chroma, atos колір]; E. euchromatin – деконденсовані ділянки хромосом, на яких найінтенсивніше здійснюється транскрипція генет. інформації.

ЕВХРОМАТИНІЗАЦІЯ, *ї, ж.* – euchromatínisátio, *ónis, f.* [G. εὐΰ + G. χρώμα, ατος]; E.

euchromatization – деспіралізація ділянок хромосом в інтерфазному ядрі з їх генет. активністю.

ЕГО- – ego- [з лат. ego “Я”]; E. ego- – частина слова, що підкреслює власну значущість особи.

ЕГОЇЗМ, *у, ч.* – egoísmus, *i, m.* [Fr. égoïsme від лат. ego]; E. egoism – негативна риса характеру; вияв себелюбства, байдужості до людей, нехтування суспільними інтересами задля особистої вигоди.

ЕГОЇСТ, *а, ч.* – egoísta, *ае, m.* [ego]; E. ego(t)ist – особа, якій властивий егоїзм.

ЕГОЇСТИЧНИЙ, *а, е* – egoísticus, *а, um* [ego]; E. egocentric, egoistic(al), selfish – який дбає тільки про себе, свої власні інтереси.

ЕГОМАНІЯ, *ї, ж.* – egománia, *ае, f.* [ego + G. μανία mania безумство]; E. egomania – найвищий прояв егоїзму.

ЕГОТІЗМ, *у, ч.* – egotísmus, *i, m.* [egoísticus + -ismus*]; E. egotism – самозакоханість; егоцентризм із перебільшеним відчуттям своєї власної значущості; надмірна заклопотаність собою.

ЕГОФОНІЯ, *ї, ж.* – aegophónia, *ае, f.* [G. αἴξ, αἴγός aix, aigos коза + G. φωνή phone звук]; capriloquium, *i, n.*; capriloquism, *i, m.*; E. egophony, tragophony, capriloquism – бронхофонія, у разі якої голос хворого нагадує мекання кози; вислуховують на верх. межі випоту в плевральній порожнині над стисненою або ущільненою легеневою тканиною.

ЕГОЦЕНТРИЗМ, *у, ч.* – egocentrísmus, *i, m.* [ego + G. κέντρον kentron центр + -ismus*]; E. egocentrism – 1) філософський та етичний принцип, за яким особистість вважають центром Всесвіту; 2) крайній егоїзм; зосередження на своєму “Я” у ставленні до світу.

ЕГОЦЕНТРИК, *а, ч.* – *див.* ЕГОЦЕНТРИСТ
ЕГОЦЕНТРИСТ, *а, ч.* – *син.* ЕГОЦЕНТРИК – egocéntricus, *i, m.* [ego + G. κέντρον]; E. egocentrist – особа, зосереджена на своїй особистості, своїх інтересах; людина, якій притаманний егоцентризм.

ЕГОЦЕНТРИЧНИЙ, *а, ч.* – egocéntricus, *а, um* [ego + G. κέντρον]; E. egocentric – прийнятий егоцентризмом; необтяжений турботою про ин.

ЕДЕМ, *у, ч.* – Edem, *indecl.*, *п.* [давньоєвр. рай; за Біблією місце перебування людини до гріхопадіння]; *Е.* Eden – рай; благодатний край.

ЕДЕМАТОЗНИЙ, *а, е* – oedematósus, *а, um* [Г. οἰδημα, ατος οίδημα, atos набряк, припухлість]; *Е.* edematous – стос. до набряку; набряковий.

ЕДЕОМАНІЯ, *ї, ж.* – *див.* АЙДОЙОМАНІЯ
ЕДИПВ КОМПЛЕКС – *див.* КОМПЛЕКС
ЕДИПВ

ЕДИНГЕРА ШЛЯХ – *див.* ШЛЯХ СПИННОМОЗКОВО-ГОРБОВИЙ ПЕРЕДНІЙ

ЕЗО- – eso- [Г. εἶσω, ἔσω eiso, eso всередині]; *Е.* eso- – частина слова, що означає “скерований усередину”.

ЕЗОТРОПІЯ, *ї, ж.* – *див.* КОСООКІСТЬ
ЗБІЖНА

ЕЗОФАГ(О)- – oesophag(o)- [Г. οἰσοφάγος oisophagos стравохід]; *Е.* esophag(o)- – частина слова, що означає “стос. до стравоходу”.

ЕЗОФАГАЛЬГІЯ, *ї, ж.* – oesophagálgia, *ае, f.* [Г. οἰσοφάγος† + -algia*]; *Е.* oesophagalgia – біль у стравоході.

ЕЗОФАГЕКТАЗІЯ, *ї, ж.* – oesophagectásia, *ае, f.* [Г. οἰσοφάγος† + -ectasia*]; *Е.* esophagectasia, esophagectasis – розширення стравоходу з розтягненням його стінок.

ЕЗОФАГЕКТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagectómia, *ае, f.* [Г. οἰσοφάγος† + -ectomy*]; *Е.* esophagectomy – хірург. операція: видалення стравоходу.

ЕЗОФАГІЗМ, *у, ч.* – *див.* ЕЗОФАГОСПАЗМ
ЕЗОФАГІТ, *у, ч.* – oesophagítis, *idis, f.* [Г. οἰσοφάγος† + -itis*]; *Е.* (o)esophagitis – запалення стравоходу.

Е. ВИРАЗКОВИЙ – oesophagítis ulcerósa; *Е.* ulcerous esophagitis – *Е.* з виразками різної глибини.

Е. ВІРУСНИЙ – oesophagítis virális; *Е.* viral esophagitis – *Е.*, спричинений вірусом простого герпесу, вітряної віспи, цитомегаловірусами тощо переважно в осіб з імунodefіцитом.

Е. ГЕМОРАГІЙНИЙ – oesophagítis haemorrhágica; *Е.* hemorrhagic esophagitis – *Е.* з крововиливами переважно в слизову оболонку в разі бакт. чи вірусної інфекції.

Е. ГОСТРИЙ – oesophagítis acúta; *Е.* acute esophagitis – *Е.*, спричинений дією

на слизову оболонку стравоходу хем. речовин, гарячої їжі, йонізувального випромінювання, інфекц. агента.

Е. ГРИБНИЙ – oesophagítis fungósa; *Е.* fungous esophagitis, fungal esophagitis – *Е.*, спричинений грибами, зокрема роду *Candida*, у хворих з ендокр. розладами або імунodefіцитом.

Е. ЕРОЗІВНИЙ – oesophagítis erosíva; *Е.* erosive esophagitis – *Е.* з ерозіями слизової оболонки.

Е. КАТАРАЛЬНИЙ – oesophagítis catarrhális; *Е.* catarrhal esophagitis – найчастіша форма гострого *Е.* з почервонінням і набряком слизової оболонки.

Е. КОРОЗИВНИЙ – oesophagítis corrosíva; *Е.* corrosive esophagitis – *Е.*, спричинений дією хем. речовин (к-ти, луги, солі важких металів), які руйнують, роз’їдають тканини.

Е. ЛІКАРСЬКИЙ – oesophagítis medicínalis, oesophagítis medicamentósa; *Е.* medicamentous esophagitis – *Е.*, спричинений дією порошкових або таблетованих форм ліків, які вживаються без достатньої к-сті води.

Е. ПЕПТИЧНИЙ – *син.* РЕФЛЮКС-ЕЗОФАГІТ – oesophagítis péptica; reflux-oesophagítis, *idis, f.*; *Е.* peptic esophagitis – *Е.*, зумовлений закиданням умісту шлунка в стравохід.

Е. ПСЕВДОМЕМБРАНÓЗНИЙ – oesophagítis pseudomembránósa; *Е.* pseudomembranous esophagitis – *Е.* зі значним випотом фібрину, який утворює сіро-жовту плівку, що легко знімається, на поверхні слизової оболонки; розвивається в разі скарлатини чи дифтерії.

Е. ФЛЕГМОНÓЗНИЙ – oesophagítis phlegmonósa; *Е.* phlegmonous esophagitis – гостре розлите гнійне запалення стравоходу.

Е. ХРОНІЧНИЙ – oesophagítis chrónica; *Е.* chronic esophagitis – *Е.*, спричинений тривалою дією подразників на слизову оболонку стравоходу; характ. гіперемією, набряком, ерозіями й виразками.

ЕЗОФАГОАОРТОГРАМА, *и, ж.* – oesophagoaortogramma, *atis, n.* [Г. οἰσοφάγος† + Г.

ἀορτή aorte від ἀείρω aeiro піднімати + -gramma*]; E. esophagoaortogram – крива, що характеризує коливання тиску в просвіті стравоходу на рівні прилягання дуги аорти.

ЕЗОФАГОАОРТОГРАФІЯ, *ї, ж.* – oesophagoaortographia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. ἀορτή† + -graphia*]; E. esophagoaortography – дослідження пульсації аорти на підставі графічної реєстрації коливань тиску в просвіті стравоходу на рівні прилягання дуги аорти.

ЕЗОФАГОАТРИОГРАФІЯ, *ї, ж.* – oesophagoatriographia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + atrium передсердя + -graphia*]; E. esophagoatriography – E., у разі якої ізольовано досліджується мех. діяльність передсердь.

ЕЗОФАГОВЕНТРИКУЛОГРАФІЯ, *ї, ж.* – oesophagoventriculographia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + ventriculus шлуночок + -graphia*]; E. esophagoventriculography – езофагокардіографія, під час якої досліджують мех. діяльність шлуночків.

ЕЗОФАГОГАСТРЕКТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagogastréctomia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. γαστήρ, γαστρός gaster, gastros шлунок + -ectomia*]; E. esophagogastréctomy – хірург. операція: видалення дистального відділу стравоходу й проксимального відділу шлунка.

ЕЗОФАГОГАСТРОАНАСТОМОЗ, *у, ч.* – oesophagogastroanastomosis, is, f. [G. οἰσοφάγος† + G. γαστήρ† + G. ἀναστόμωσις anastomosis сполучення]; E. oesophagogastroanastomosis – сполучення між стравоходом і шлунком унаслідок хірург. операції.

ЕЗОФАГОГАСТРОДУОДЕНОСКОПІЯ, *ї, ж.* – oesophagogastroduodenoscopia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. γαστήρ† + duodenum дванадцятипала кишка + -scopia*]; E. esophagogastroduodenoscopy – огляд ендоскопом слизової оболонки стравоходу, шлунка і дванадцятипалої кишки.

ЕЗОФАГОГАСТРОДУОДЕНОФІБРОСКОП, *а, ч.* – oesophagogastroduodenoscopy, i, n. [G. οἰσοφάγος† + G. γαστήρ† + duodenum† + fibra волокно + G. σκοπέω scopeo спостерігати]; E. esophagogastroduodenoscopy – волоконний ендоскоп, призначений для огляду, діагн. і лік. маніпуляцій у стравоході, шлунку й дванадцятипалій кишці.

ЕЗОФАГОГАСТРОСТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagogastrostomia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. γαστήρ† + -stomia*]; E. esophagogastrostomy – хірург. операція: накладання анастомозу між стравоходом і шлунком.

ЕЗОФАГОДІНІЯ, *ї, ж.* – oesophagodynía, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + -odynia*]; E. esophagodynía, esophagalgia – біль у стравоході.

ЕЗОФАГОДУОДЕНОСТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagoduodenostomia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + duodenum† + -stomia*]; E. esophagoduodenostomy – хірург. операція: накладання анастомозу між стравоходом і дванадцятипалою кишкою в разі резекції шлунка.

ЕЗОФАГОЕНТЕРОСТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagoenterostomia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. ἔντερον enteron кишка + -stomia*]; E. esophagoenterostomy – хірург. операція: накладання анастомозу між стравоходом і тонкою кишкою.

ЕЗОФАГОЄЮНОАНАСТОМОЗ, *у, ч.* – oesophagojejunoanastomosis, is, f. [G. οἰσοφάγος† + jejunum порожня кишка + G. ἀναστόμωσις anastomosis сполучення]; E. esophagojejunoanastomosis – сполучення стравоходу з порожньою кишкою.

ЕЗОФАГОЄЮНОПЛАСТИКА, *и, ж.* – oesophagojejunoplastica, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + jejunum† + -plastica*]; E. oesophagojejunoplasty – хірург. операція: заміщення стравоходу частиною порожньої кишки.

ЕЗОФАГОКАРДІОГРАФІЯ, *ї, ж.* – oesophagocardiographia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. καρδία kardia серце + -graphia*]; E. esophagocardiography – дослідження діяльності серця на підставі графічної реєстрації коливань тиску в просвіті стравоходу.

ЕЗОФАГОКАРДИОМІОТОМІЯ, *ї, ж.* – oesophagocardiomyotomia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. καρδία† + G. μῦς, μύς mys, myos м'яз + -tomia*]; E. esophagocardiomyotomia – хірург. операція: розтин м'язового шару стравоходу й кардіальної частини шлунка в разі ахалазії стравоходу.

ЕЗОФАГОКІМОГРАФІЯ, *ї, ж.* – oesophagokymographia, ae, f. [G. οἰσοφάγος† + G. κύμα, ατος kuma, atos хвиля + -graphia*]; E. esophagokymography – реєстрація скорочень стра-

Рекомендована література

Інфекційні хвороби:
підручник

Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник: у 4 томах. — Том 1. А—Д

Клінічна онкологія:
посібник Бетезди: 5-е
видання

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ